

A GKI Gazdaságkutató Zrt. előrejelzése 2013-ra

A magyar gazdaság reálfolyamatai lényegében a GKI által előrejelzett pályán haladnak. Magyarország kikerült a túlzottdeficit-eljárás alól, ami azonban csak további megszorítások esetén ad lehetőséget választási költekezésre. A legújabb Varga-csomag – a régi eszközökkel – főleg ehhez csinál teret. A recesszió véget ért, de az év egészében csak „pozitív” stagnálás várható. A beruházások csökkenése folytatódik, a fogyasztás a reáljövedelmek emelkedése ellenére lényegében változatlan marad. Az amúgyis csökkenő infláció piacidegen eszközökkel való átmeneti leszorítása a korábban gondoltnál is radikálisabb. Ezt és a májusig kedvező nemzetközi pénzügyi hangulatot kihasználva az alapkamat csökkentése is gyorsabb a vártnál. Előre tekintve egyre több kockázat halmozódik fel a magyar pénzügyi folyamatokban. Az állam mind kiterjedtebb, növekedést gátló jellege erősödik, a magyar gazdasági pálya perspektívátlan.

Magyarországon technikai értelemben véget ért a recesszió. Fordulat azonban nincs, hiszen folytatódott a beruházások és a fogyasztás csökkenése az előző negyedévhez képest, s csak a kivitel (és ennél is jobban a behozatal) emelkedett. Az általában kifejezetten rossz I. negyedévi adatokat áprilisban (az iparban, a külkereskedelemben és a kiskereskedelemben) kissé kedvezőbbek követték. A bankrendszer túlélési üzemmódban van. A foglalkoztatás az első négy hónapban az öt főnél nagyobb cégeknél és a költségvetési szférában **0,7%-kal csökkent**, a KSH lakossági felmérése szerint azonban **1%-kal emelkedett** a valamiféle munkát végzők aránya. A különbséget többek között a **külföldi és a szürke munkavállalás** terjedése magyarázhatja. A munkanélküliségi ráta 2013. II-IV. hó folyamán 11% volt, 0,5 százalékponttal, mintegy 13 ezer fővel kevesebb az egy évvel korábbinál. Az egy év alatt külföldön munkát vállalók száma ennél minden bizonnyal jobban nőtt. Az első négy hónapban **2%-os reálkereset-emelkedés** történt, de ez **nem volt elegendő a fogyasztás élénküléséhez**. Az **államadósság** a 2012 végi 79,2% után 2013. I. negyedévének végére a GDP 82,2%-ára ugrott. Ez főleg a március végi gyenge, euróban mérve 304,30-as forintnak a következménye. A magán-nyugdíjpénztári vagyoni felélését is figyelembe vevő összehasonlítható szerkezetben **az államadósság valójában kb. 6 százalékponttal emelkedett**. Az **infláció** a 2012. decemberi 5%-ról 2013 májusára **1,8%-ra zuhant**. A csökkenés pusztán statisztikai és piaci okokból is – az áfa-emelés kifizetése, a világpiaci olajárak csökkenése, a vásárlóerő továbbra is visszafogott emelkedése – jelentős lett volna (3% környékére ment volna le az áremelkedés), ezt az erőltetett rezsicsökkentés még markánsabbá tette. A Monetáris Tanács májusban is folytatta – 2012 nyár végétől, 7%-os szintről induló - **kamatcsökkentési** periódusát, 4,5%-ra mérsékelve a jegybanki alapkamatot. A magyar monetáris politikának kedvezett a nemzetközi pénzpiacok, a június eleji – a túlzottdeficit-eljárás alóli kikerülés híre ellenére bekövetkezett – forintgyengülés azonban a folyamatok **sérülékenységére** utal.

A **túlzottdeficit-eljárás alól való kikerülés** jelentőségét **elhomályosítja**, hogy az EU egyidejűleg **kemény kritikát** fogalmazott meg a magyar gazdaságpolitika szinte minden lényegi elemével kapcsolatban. A most bejelentett **Varga-csomag** filozófiája jótányit sem különbözik a korábbi Matolcsy-csomagokétól; **a rajtaütésszerűen bevezetett újabb adók még jobban elriasztják a befektetőket**, a bankolás drágítása fokozza a készpénzhasználatot és a szürke gazdaságot. A **kormány fő céljai** közül érdemben szinte **egyik sem teljesül**, s a választások közeledtével csak új elemekkel gazdagodik a gazdaságpolitika hatalmi-politikai céloknak való egyoldalú alárendelése. Ennek a túlzottdeficit-eljárás gyors újraindításának veszélye, valamint a pénzpiacok reakciója szab határt.

Az **európai pénzügyi helyzet** 2012 nyara óta jelentősen **javult**: a Gazdasági és Monetáris Unió (GMU) felbomlásának veszélye mérséklődött, az európai válságkezelés intézményrendszere erősödött. Ez azonban még nem érezheti hatását a reálgazdasági szférában. Az USA-ban és Kínában egyre több a kérdés. Az **amerikai jegybank fokozatosan (egyelőre nem ismert időponttól) felhagy a monetáris**

lazítással, ami a hosszú lejáratú hozamok emelkedéséhez, ezáltal a befektetők kockázatvállalásának mérséklődéséhez vezet. **Volatilisebb pénzpiacok jönnek.**

A 2013 márciusától hivatalba lépett **új jegybanki vezetés** nyilvánvalóan lojális a kormányhoz. Az alapkamat csökkentése folytatódott, **a nem konvencionális eszközök szélesebb körű alkalmazása elkezdődött.** Az MNB és a PSZÁF összeolvadása **a bankrendszerre gyakorolt nyomás kiterjesztését szolgálja.** A kereskedelmi bankoknak nyújtott nulla kamatozású hitel nagyságrendje annak növelése után sem fenyegeti a pénzügyi egyensúlyt. Ugyanakkor **aligha képes serkenteni a növekedést**, mivel nem változtat a kiszámíthatatlan üzleti környezetben. Az olcsó forrás feltehetőleg nagyrészt a drágább hitelek lecserélését és a legjobb vállalatok pénzügyi befektetéseit fogja szolgálni. Nem zárható ki, hogy a továbbiakban az MNB nem szokványos módszerei – például MFB-kötvények vásárlása révén – további lendületet kapnak, mivel ez rövidtávon a költségvetési egyensúly veszélyeztetése nélkül teszi lehetővé a kereslet kiválasztott vállalatokon keresztüli élénkítését.

A kormányzat láthatóan folytatni kívánja az **állami befolyást növelő, zsákmányszerző – államosító, piac-újraosztó – gazdaságpolitikáját.** A rezsisökkentés újabb és újabb lépcsői nemcsak választás előtti „osztogatásra” jók, de egyes **ellehetetlenített energiaszolgáltatók** állami vagy kormány közeli cégek általi megvásárlását is lehetővé teszik. A felerészben magyar tulajdonú bankrendszer programja is ebbe az irányba mutat, ehhez azonban egyelőre hiányoznak a feltételek. A **dohánykereskedelem** átszervezése, a folyamatosan változó **agrárpolitika** a költségek emelkedése és a szolgáltatás rontása árán rendezi át – részben a hazai kisvállalkozások rovására – a kormány kliensei javára a piacot. A **hitelminősítők és a piac** viszont kifejezetten **negatívan fogják értékelni az önkormányzati adóssághoz kapcsolódó „csődesemény-gyanús” lebonyolítási díjat** és az ágazati adók további emelését. Mindezek a kritikák és értékelések láthatólag nem hatnak a kormányra. A kormány **most már csak a választásokra** figyel. Egyrészt olyan **népszerű** intézkedésekre kerül sor, melyek terhei a rezsisökkentéshez hasonlóan nagyrészt az üzleti szektorra háríthatók, másrészt **jövedelembővítő** lépések is várhatóak az **egészségügyi dolgozók és a pedagógusok**, esetleg **a gyermeket vállalók**, egyszeri jelleggel a **nyugdíjasok** számára. Mindez feltehetőleg az EU által kívánatosnál nagyobb, de még tolerálható szint körül tartja a várható 2013-2014. évi hiányt, egyben tovább rontja egy mégoly szerény növekedés beindulásának esélyét.

Az **ágazati különadók** a korábbi ígéretek ellenére jellemzően nem szűntek meg, a költségvetési bevételekből való részesedésük nemzetközi összehasonlításban kirívóan magas és növekvő, idén a GDP 2-2,5%-a. Az **adócentralizáció** szintje a 2012. évi növekedés után nem változik, 39% körüli marad. A folyó kiadások reálértéken stagnálnak, de egyes területeken – például a felsőoktatásban - már irreális mértékű elvonás történik. Az EU programok hatására a beruházási kiadások jelentősen emelkednek. Az **államadósság finanszírozása** a világméretű pénzbőség miatt a korábbinál olcsóbb, de a régió más országaihoz viszonyítva **továbbra is drága.** Az **államháztartási hiány** végeredményben – a választások előtti osztogatást is figyelembe véve – **a GDP 3%-a körül** (valahol a 2,7-3,4%-os sávban) alakul, vagyis kisebb elcsúszás valószínű a 2,7%-os hiánycélhoz képest. Az **államadósság** rátája 2013 végén a GDP 79-80%-a körül lesz, az **idei változás előjelét** a forint év végi árfolyama és a kincstári tartalék nagysága dönti el. **Nincs tartós, a gazdasági folyamatokból adódó adósságcsökkenés.**

A **külső egyensúly** 2013-ban is kedvező lesz. A külkereskedelmi aktívum tovább emelkedik (a tavalyi 6,8 milliárd euróról 7,5 milliárd euróra). A folyó fizetési mérleg aktívuma azonban a fokozódó jövedelemkiáramlás miatt ennél kevésbé, csak 0,4 milliárd euróval, 1,6-ről 2 milliárd euróra nő. Ennek következtében a külső finanszírozási képesség - a 2,6 milliárd euróról kb. 3 milliárd euróra bővülő EU-támogatások révén – 4,2-ről 5 milliárd euróra, a GDP 4,3%-áról 5,1%-ára emelkedik. A tavaly is nagyon szerény **nettó magyar működőtőke-import** – az autóiipari beruházások fékeződését, a folyamatosan romló hazai befektetési klíma miatti érdektelenséget és nem utolsósorban a tőkemenekítést is tükrözve – **megszűnik.** A jegybank **devizatartaléka** várhatóan kissé esik, de ha 31-32 milliárd euró alá csökkenne, az már **kockázatos mértékben** rontaná az ország megítélését.

Idén teljesen megszűnt a szuperbruttó adóalap, s a havi bruttó 660 ezer forint felett keresők nyugdíj-járulékának plafonja. A két hatás eredőjeként éves átlagban a nettó keresetek közel 0,5 százalékponttal gyorsabban emelkednek, mint a bruttó bérek. A változások a havi bruttó 200 ezer forint alatt keresőket nem érintik, a bruttó 200 ezer és 1 millió forint között keresők számára kedvezőek, míg az e feletti keresők (az egykulcsos szja eddigi fő nyertesei) számára kedvezőtlenek. A GKI 2013-ra átlagosan **3% körüli bruttó** és ennél kissé magasabb nettó **béremelkedést** prognosztizál. **A keresetek reálértéke (2,2%-os inflációt feltételezve) 1,3%-kal nő.** A **nyugdíjak** reálértéke – mivel azok idén nominálisan a kormány inflációs előrejelzésének megfelelően 5,2%-kal bővültek – **kb. 3%-kal emelkedik.** A **reáljövedelmek 1,5% körüli bővülése** várható. A sokféle tartozás által sújtott, gyakran munkahelyét vagy nyugdíjának majdani értékét is veszélyben érző, bizonytalan jövőt látó, a hitelektől jellemzően óztkodó lakosság azonban **nem vagy alig növeli fogyasztását.** Ahogyan 2012-ben a fogyasztás kevésbé csökkent, mint a reáljövedelem, idén a reáljövedelem növekedését feltehetőleg a fogyasztás stagnálása kíséri. **A beruházások 2013-ban 2%-kal tovább csökkennek.** A beruházási ráta idén 17% alá esik (az EU átlaga 2012-ben 19,6% volt). Egyre kevésbé valószínű, hogy az **EU-forrásokat** teljes egészében **értelmesen** el tudjuk költeni.

Az **iparban** az év során exportélnkülés várható, részben a szerény európai kereslet-bővülés, részben a tavaly működésbe lépett autógyárak termelés-felfutása eredményeként, s már nem esik annyira vissza az elektronikai cikkek termelése. A hazai eladások idén tovább csökkennek, az év egészében a bruttó termelés **1%-kal nő.** A **mezőgazdaságban** a terméskilátások igen kedvezőek, az agráriumban (a 2012. évi visszaesést ellensúlyozó) **20% körüli GDP-növekedés várható.** A földtörvény okozta bizonytalanság viszont fékezi a beruházásokat és a hosszabb távú hitelezést. Az **építőipar** 2013-ban hét évnyi zuhanás után élénkülni kezdett, az év egészében 2%-os növekedés várható. Az **üzleti szolgáltatások** GDP-termelése és foglalkoztatási képessége egyaránt mérséklődik. A vásárolt termékek és szolgáltatások rovására felértékelődik a háztartások önellátása és a szürkegazdaság. A **közösségi szolgáltatások** forrásai csökkennek, a közszolgáltatások minősége és elérhetősége folyamatosan romlik. Az **egészségügyben** a magánszféra, a **felsőoktatásnál** a külföld szerepe növekszik, ami növeli az amúgyis túl nagy **társadalmi differenciálódást,** lefagyasztja a mobilitást.

A **hazai gazdasági várakozások kétéves csúcson** vannak, ami a recesszió végét jelzi, s szerény II. félévi növekedést valószínűsít. A magyar gazdaság végeredményben a 2012. évi 1,7%-os visszaesés után **2013-ban stagnálás közeli állapotban marad.** Számszerűen azonban a GKI kissé, **0-ról 0,3%-ra emeli növekedési előrejelzését.** Ez mindenekelőtt a **korábban gondoltnál is kedvezőbbnek látszó mezőgazdasági dinamikának** a következménye, emellett már **szerény bővülés várható az építőiparban** is. Ez a kis korrekció azonban **nem változtat a lényegen: 2011-13-ban, három év alatt összesen a GDP gyakorlatilag nem nő.** A beruházások pedig 10%-kal, a lakosság fogyasztása 1,5%-kal el is marad a 2010-estől. Ráadásul a **gazdaság ehhez is feléli tartalékait, az emberek magánnyugdíj-vagyona eltűnt, a devizataralék csökken, széleskörű a vagyon-felélés (például a rezsicsökkentés következtében), a cégek mobilizálják eredmény-tartalékaikat. A tőke és a képzett munkaerő távozóban van.**

A **munkanélküliségi ráta** éves átlagban az előző évihez hasonlóan **11% körül lesz.** Lényegében a részmunkaidős közmunka jelentős bővülésének lesz köszönhető a foglalkoztatás bővülése, a „valódi” magyarországi munkahelyek száma az üzleti és költségvetési szektorban inkább csökkenni fog. Az **infláció** 2013 hátralévő részében 2% körül fog ingadozni, **éves átlagban 2,2%** lesz. A szolgáltató vállalatok tőkefeléléséből és a költségvetési bevételek csökkenéséből finanszírozott árcsökkentés ugyan átmenetileg reáljövedelem-növekedést generálhat, de már egy-másfél éves távon **újabb inflációs hullámot** fog elindítani. A **túl alacsony infláció** a válságból való kijövetelt is nehezíti azáltal, hogy **lassítja a növekedést és növeli a munkanélküliséget.**

A lehetséges **kamatpályát** – a pénzügyi stabilitás miatt – döntő mértékben **külső körülmények határozzák meg.** A jelek szerint 2013 közepére kezd elfogyni a bőséges likviditás miatti kockázati étvágy. A Fed bejelentette a likviditás bővítésének lassítását. A befektetők kezdik újraértékelni a kockázatokat. Ennek első jele, hogy a korábban csökkenő hosszabb futamidejű **állampapír hozamok ismét emelkedni**

kezdték, különösen a kockázatosabbnak ítélt országokban (pl. Magyarország). Ilyen környezetben a **monetáris politika nehéz helyzetbe kerülhet**. A 12-18 hónapra előrevetített infláció és a romló kockázattalállási hajlandóság már most sem indokol kamatsökkentést. Az alacsony kamat egy ponton túl már nem lesz elég vonzó az elmúlt időszak legerősebb külföldi és hazai állampapír-vásárló csoportja számára. Amennyiben ezek közel egy időben változtatnak befektetési döntéseiken, akkor az államháztartás finanszírozási költsége megugorhat. Mindezek ellenére a Monetáris Tanács várhatóan **folytatni fogja a kamatsökkentést**. Amennyiben a külső környezet csak lassan romlik, akkor ezzel 295-300 forint közötti, vagyis az első félévinél csak valamivel gyengébb árfolyam jár együtt. Ugyanakkor számos olyan politikai-gazdasági hír lehetséges, amely hirtelen árfolyamgyengülést válthat ki. A forint 310-320 fölé gyengülése esetén a kamatsökkentési periódus le fog állni, sőt, a jegybank mindent meg fog tenni, hogy a választások előtt újra erősödjön a forint. **Így kamatemelés sem zárható ki.**

A GKI prognózisa 2013-ra

	2010	2011	2012	Előrejelzés 2013-ra			
	tény			szeptember	december	március	június
GDP termelés	101,3	101,6	98,3	100,8	100	100	100,3
• Mezőgazdaság (1)	83,7	127,2	78,8	110	110	115	120
• Ipar (2)	113,4	105,7	98,9	101	101	100,5	100,5
• Építőipar (3)	91,1	92,2	93,6	98	98	100	102
• Kereskedelem (4)	98,4	99,6	98,8	100,5	99	100	100
• Szállítás és raktározás (5)	100,5	100,7	97,5	101	101	100	100
• Információ, kommunikáció (6)	104,8	102,2	103,4	102	101	101	101
• Pénzügyi szolgáltatás (7)	95,7	93,3	97,0	99	97	97	97
• Ingatlanügyletek (8)	100,2	98,4	98,8	98	98	98	98
• Szakmai, tudományos, műszaki, admin. tev.(9)	96,9	98,1	99,9	99	99	99	99
• Közigazgatás, oktatás, egészségügy (10)	97,2	99,9	100,0	99	99	99	99
• Művészet, szórakoztatás (11)	103,4	103,0	99,3	99	99	99	99
Magnövekedés (2)+(3)+(4)+(5)+(6)+(7)+(8)+(9)	103,4	100,9	98,8	100	100	100	100
GDP belföldi felhasználás	99,5	99,4	96,3	100	99	99	99,5
• Egyéni fogyasztás	97,3	100,2	98,1	100	99	100	100
• Állóeszköz-felhalmozás (beruházás)	90,3	94,5	96,2	100	98	98	98
Külkereskedelmi áruforgalom							
• Export	116,8	110,2	100,9	105	105	105	103
• Import	115,0	106,9	100,0	104,5	104,5	104,5	102,5
Fogyasztói árindex (előző év = 100)	104,9	103,9	105,7	104,7	105	103	102,2
Folyó fizetési és tőkemérleg együttes egyenlege							
• milliárd euró	2,9	3,6	4,2	2,5	2,5	4,2	5,0
• a GDP százalékában	3,0	3,7	4,3	2,4	2,4	4,3	5,1
Munkanélküliségi ráta (éves átlag)	11,2	10,9	10,9	11,2	11	10,9	10,9
Államháztartási egyenleg a GDP százalékában (ESA)	-4,2	+4,2	-1,9	-3	-3	-3,5	-3

Forrás: KSH, **GKI**

GKI GAZDASÁGKUTATÓ ZRT.

1092. Budapest, Ráday u. 42-44.

Telefon: 06-1-318-1284

E-mail: gki@gki.hu

További információk: Vértés András, Akar László, Molnár László, Karsai Gábor